

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

دانشگاه بزرگ

امام صادق علیه السلام

علی اکبر مہدی پور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه بزرگ امام صادق علیه السلام

نویسنده:

علی اکبر مهدی پور

ناشر چاپی:

مکتب اسلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	دانشگاه بزرگ امام صادق (ع)
۶	مشخصات کتاب
۶	نخستین دانشگاه اسلامی
۷	معجزات علمی امام صادق (ع)
۱۱	کتاب اربعه
۱۴	درباره مرکز

نویسنده: علی اکبر مهدی پور

ناشر: مجله مکتب اسلام، شماره ۲۴۶، شهریور ۱۳۶۰

نخستین دانشگاه اسلامی

نخستین دانشگاهی که «تقوا» و «تخصص» را به هم آمیخته بود پیشوایان معصوم در سخت ترین شرایط لحظه ای از روشنگری باز نایستادند و به هر وسیله ممکن به نشر فرهنگ اسلام پرداختند، فی المثل امام سجاد (ع) در بحرانی ترین روزهای خفقان و اختناق حاکم زیر پوشش نیایش به روشنگری پرداخته که قسمتی از آنها بصورت «صحیفه ی سجادیه» به دست ما رسیده، که بعد از قرآن و نهج البلاغه، بزرگترین منبع مطمئنی است که می تواند در خودسازی مورد استفاده قرار گیرد، بعد از امام سجاد (ع) که بنی امیه رو به ضعف نهاد، فرصتی پیش آمد که امامان معصوم توانستند نخستین دانشگاه اسلامی و بزرگ ترین آکادمی علمی آن روز را بنیاد نهاده، شاگردان مبرزی بر اساس تقوا و تخصص در هم رشته ها تربیت کنند. تاسیس این دانشگاه به دست امام باقر (ع) آغاز، و توسط امام صادق (ع) تکمیل گردید، زیرا در عصر وی بنی امیه کلاً نابود گردیدند و بنی عباس که خود دشمن خون آشام اهلیت بودند به جهت تازه کار بودن و نداشتن استقرار سیاسی، نتوانستند سد مهمی در برابر آن حضرت ایجاد کنند، از این رهگذر امام صادق علیه السلام توانست دانشگاه خود را آنچنان بارور سازد که حتی در قرن بیستم نظیر آنرا در جهان تسخیر فضا سراغ نداریم، زیرا تعداد رشته های علمی که در آن دانشگاه تدریس می شد به ۵۰۰ می رسید، در صورتی که در این قرن مشعشع طلائی چنین دانشگاهی را در سراسر جهان سراغ نداریم. شیخ

مفید در «ارشاد»، مرحوم محقق در «معتبر»، شهید اول، در «ذکری» و طبرسی در «اعلام الوری» تعداد شاگردان آن حضرت را ۴۰۰۰ نفر نوشته اند، و ابن عقده اسامی ۴۰۰۰ نفر فارغ التحصیل این دانشگاه را در رجال خود آورده است.

معجزات علمی امام صادق (ع)

اگر بخواهیم فقط نام رشته های گوناگونی را که امام جعفر صادق (ع) در این دانشگاه بزرگ تدریس می کرد، یاد کنیم، کتاب قطوری را تشکیل می دهد، از این رهگذر فقط نمونه ای چند از مطالب مهم علمی که امام صادق نزدیک به چهارده قرن پیش بیان فرموده و در این اواخر بدست دانشمندان بزرگ کشف شده است، اشاره می کنیم: ۱- هزار سال پیش از کپلر و کپرنیک، از حرکت وضعی زمین خبر داده و آن را موجب پیدایش شب و روز بیان کرده است. ۲- هزار سال پیش از پرستلی و لاوزیه، از اکسیژن و خواص آن سخن گفته، حتی نقش آن را در مورد سوختن بیان فرموده است. ۳- دوازده قرن پیش از بکرل (فرانسوی) و انیشتن (آلمانی) هاوارد هینتون (انگلیسی)، از قانون «نسبیت» بحث کرده و حتی «نسبیت زمان» را به شاگردش جابر تشریح کرده است. ۴- ۱۳ قرن پیش، از مرکب بودن هوا بحث کرده است در صورتی که لاوزیه هنگامی که از ترکیب هوا بحث کرد و توانست اکسیژن را از سایر گازهای موجود در هوا جدا کند، سرش را با گیوتین از تنش جدا کردند! ۵- ۱۳ قرن پیش، از سنگین بودن اکسیژن بحث کرده فرمود: آن قسمت از هوا که عامل اصلی تنفس است و اشیاء را تغییر می دهد، سنگین تر از دیگر عناصر

موجود در هواست. هزارسال بعد، بدست پرستلی ولاوازیه به ثبوت رسید که اکسیژن عامل اصلی تنفس است، و تغییر اجسام و فاسد شدن آنها در اثر اکسیژن هواست و اکسیژن سنگین تر از هیدروژن و ازت است، بطوری که وزن آب را اکسیژن تشکیل می دهد، درحالی که از نظر حجم، هیدروژن آب دو برابر اکسیژن موجود در آب است. ۶_۱۳ قرن پیش، از هیدروژن بحث کرده فرمود: در آب چیزی هست که می سوزد جالب تر این که هزار سال بعد از او، هنگامی که «هانری کاواندیش» توانست آب را تجزیه کرده، هیدروژن را به دست آورد، آنرا «هوای قابل اشتعال» نام نهاد. ۷_۱۳ قرن پیش فرمود: نوری که از اشیاء به طرف چشم ما می آید، فقط قسمتی از آن به چشم ما می رسد از این جهت اشیاء دور را به خوبی نمی بینیم، و اگر بتوانیم چیزی بسازیم که هم آن نور را به چشم ما برساند، ما اشیاء دور را پنجاه برابر نزدیکتر خواهیم دید هنگامی که بر نظریه امام صادق به اروپا رسید و توسط «راجریکون» منتشر گردید، لپرشی اولین دوربین را بر اساس آن اختراع کرد و بدنبال آن گالیه دوربین فلکی خود را ساخت جالب توجه این که هنگامی که از گالیه در مورد دوربینش می پرسند، همان نظریه امام صادق (ع) را به زبان می آورد. ۸_ نظریه امام صادق (ع) در مورد زمان و مکان، که آنها را موجود تبعی دانسته نه ذاتی، کاملاً با نظریه دانشمندان فیزیکی عصر حاضر مطابقت دارد. ۹_ تئوری حرکت، که «هرچه هست حرکت دارد، حتی جمادات

نیز حرکت دارند» امروز جزء مسلمات علم است، ولی ابراز آن در ۱۱۳ قرن پیش، از معجزات علمی به شمار می آید. ۱۰-
یکی دیگر از معجزات علمی آن حضرت، بیان ایشان در مورد بدن انسان است که فرمود: «آنچه در خاک هست در بدن انسان
هم یافت می شود، که چهار قسمت آن زیاد است و ۸ قسمت آن کمتر، و ۸ قسمت دیگر خیلی کمتر از آنست». این نظریه
امروز به ثبوت رسیده و معلوم شده که چهار عنصر که در بدن انسان خیلی زیاد است: اکسیژن، کربن، هیدروژن و ازت است،
و ۸ عنصر که کمتر از آنست: منیزیم، سدیم، پتاسیم، کلسیم، فسفر، کلر، گوگرد و آهن است و ۸ عنصر که خیلی کمتر است:
ملبیدن، سیلیسیم، فلئور، کبالت، منگنز، ید، مس و روی است. ۱۱- از دیگر معجزات علمی آن حضرت، گفتگو از انبساط و
انقباض عالم است، که فرمود: «دنیهائی که وجود دارند به یک حال نمی مانند و گاهی وسعت پیدا می کنند و زمانی منقبض
می شوند. نظریه ی انبساط آن حضرت، در آغاز قرن بیستم، توسط «آبه لومتر» به ثبوت رسید، و به عنوان «پس روی
کهکشانه» شهرت یافت و نظریه ی انقباض آن حضرت هم اکنون به عنوان «کوتوله» موسوم است. ۱۲- از قوانینی که در
فیزیک ابراز فرمود، قانون مربوط به کدر بودن و شفاف بودن اجسام است، او فرمود: «هر جسمی که جامد و جاذب باشد،
کدر است و هر جسم که جامد و دافع باشد، کم و بیش شفاف است و جاذب را به جاذب حرارت تفسیر فرمود: امام صادق
(ع) در واقع با

عبارت ساده ای که آنها بفهمند از جذب امواج الکترومانیه تیکت بحث کرده است. و فرمولی که بیان فرموده کاملاً با نظر امروزی منطبق است. ۱۳- می دانیم که قبل از جنگ جهانی دوم، مسأله آلودگی محیط زیست، حتی در شهرهایی چون نیویورک و توکیو مطرح نبود، و این مسأله بعد از جنگ جهانی دوم بر اثر پیدایش صنایع جدید، و استفاده از نیروی اتم به وجود آمد، ولی امام جعفر صادق (ع) ۱۳ قرن پیش این موضوع را مطرح کرده، فرمود انسان باید طوری زندگی کند که پیرامون خود را آلوده نکند، زیرا اگر آلوده کند، روزی فرا می رسد که زندگی بر او دشوار و شاید غیر ممکن می شود. ۱۴- امام جعفر صادق (ع) ۱۱ ساله بود که یکی از اصحاب پدر بزرگوارش به نام «محمد بن فتی» یک کره جغرافیائی از مصر به خدمت امام باقر (ع) آورد، این کره براساس هیئت بطلمیوس ساخته شده بود هنگامی که امام صادق آن را دید، به انتقاد پرداخت و فرمود هرگز امکان ندارد که خورشید روزی یک مرتبه به دور زمین بگردد و موجب پیدایش شب و روز باشد چنین انتقادی از هیئت بطلمیوس آن هم در سن یازده سالگی آن حضرت واقعاً شگفت انگیز است زیرا در آن روز در مجامع علمی جهان هیئت بطلمیوس پذیرفته می شد و تقریباً هزار سال بعد هیئت بطلمیوس مورد انتقاد قرار گرفت و پایه هایش متزلزل شد. ۱۵- یکسال بعد که امام صادق علیه السلام ۱۲ساله بود، در محضر پدر بزرگوارشان امام باقر (ع) از عناصر اربعه (آب، آتش، خاک و باد) گفتگو شد، فرمود

من تعجب می کنم که مردی چون «ارسطو» چگونه متوجه نشده که «خاک» یک عنصر نیست بلکه عناصر متعددی در آن وجود دارد. اگر بخواهیم هم معجزات علمی امام صادق را فهرست وار بیاوریم، کتاب قطوری را تشکیل می دهد و لذا به همین نمونه های یاد شده اکتفا می کنیم، طالبین را به کتاب پر ارج «مغز متفکر جهان شیعه» که توسط ۲۵ مستشرق فرانسوی تهیه شده و متن فرانسوی آن از مرکز مطالعات اسلامی دانشگاه «استراسبورگ» منتشر شده است، ارجاع می کنیم متن عربی نظریه های امام جعفر صادق علیه السلام در مورد فیزیک و شیمی و آسترونومی و غیره را می توانید در جلد ۶۲ دایره المعارف بزرگ شیعه «بحارالانوار» تألیف پر ارج علامه مجلسی متوفی ۱۱۱۰ هـ _ مطالعه فرمائید.

کتاب اربعه

احادیث فقهی آن حضرت را جمعی از یارانش جمع آوری کردند که به صورت چهارصد کتاب درآمد و به «اصل های چهارصد گانه» معروف گردید، که قسمت اعظم آن ها چهار کتاب معروف شیعه احتواء کرده است، این کتابها که معتبرترین کتاب فقهی شیعه است به قرار زیر است: ۱_ الکافی، تألیف، محمد بن یعقوب کلینی، متوفی ۳۲۹ هجری ۲_ من لایحضره الفقیه، تألیف: شیخ صدوق، متوفی ۳۸۱ هجری ۳_ تهذیب و استبصار، تألیف: شیخ طوسی، متوفی ۴۶۰ هجری این چهار کتاب که به «کتاب اربعه» معروفند، اصیل تر و معتبرتر از شش کتابی است که در میان اهل تسنن به «صحاح سته» معروف است. میراث گرانبهائی که در هر رشته ای از رشته های علوم از امام صادق (ع) به یادگار مانده است، از هر جهت غنی و پر مایه است، و

پایه های آن براساس تجزیه و تحلیل عمیق علمی و ابتکار و تحقیق وسیع فرهنگی استوار است، و در چهار چوب تفسیر و فقه و کلام محدود نبوده؛ همه ی شئون زندگی را، از ساده ترین مسائل زندگی تا پیچیده ترین معمای جهان هستی، در بر می گیرد همین جامعیت یکی از امتیازات دانشگاه امام صادق بر همه ی دانشگاههای موجود در سراسر جهان می باشد، به طوری که گفته شد در این دانشگاه ۵۰۰ رشته تدریس می شده است رقم ۵۰۰ با توجه به موقعیت زمانی برای هر محققى شگفت انگیز، و حتی برای برخی باورنکردنی است. از دیگر امتیازات این دانشگاه، مسأله تخصص و تربیت متخصص بود، اگرچه در قرن بیستم و در عصر تفکیک رشته ها و دوران تخصص، هنوز این مساله برای برخی حل نشده، ولی چهارده قرن پیش امام صادق مبتکر این مساله بوده و به تربیت متخصص عنایت خاصی قایل بود و دانشگاه امام صادق نخستین دانشگاهی است که تخصص و تقوا را به هم آمیخته بود. روی این بیان مساله تخصص ریشه مذهبی دارد. یکی دیگر از امتیازات دانشگاه بزرگ امام صادق (ع) استقلال سیاسی آن بود این دانشگاه در برابر رژیم حاکم هرگز تسلیم نشد و به هیچ حاکمی اجازه دخالت در امور این دانشگاه را ندارد، و لذا هیچ حاکمی نتوانست از این دانشگاه به سود خود استفاده کند درحالی که دیگر حوزه های علمیه در اختیار دولت وقت و در خدمت آن ها بود، دو حوزه بزرگ قم و نجف که امتداد دانشگاه امام جعفر صادق (ع) است، همین امتیاز را حفظ کرده در برابر

هیچ حاکمی سر تسلیم فرود نیاورده اند، در صورتی که در دیگر حوزه های علمیه همچون دانشگاه الازهر چنین خصیصه ای وجود ندارد و شیخ بیصار (شیخ الازهر) منتخب انور سادات و مجری منویات او می باشد.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

